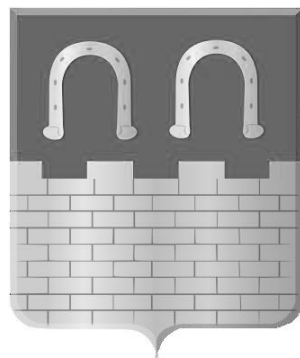

De Wildenborcher

Kwartaaluitgave voor iedereen die zich verbonden voelt met de Wildenborch

December 2025

Beste Buurtgenoten,

En weer is er een jaar voorbij gevlogen. Een jaar met hoogtepunten en met dieptepunten, mondiaal, nationaal en regionaal. Zeker op het persoonlijk vlak heeft iedereen daar een eigen invulling voor. Laten we in ieder geval hopen dat het nieuwe jaar heel veel goeds en moois brengt.

In deze laatste De Wildenborcher van 2025 herdenken we met een In Memoriam Rikje van Donk, zij overleed op 18 juli.

We maken nader kennis met nieuwe buurtgenoten: Albert van Marwijk Kooy & Pauline Sick, Jan Groot en met Maurits Beks & Eva Bos met de kinderen Elin in Kesper.

Nieuw is, dat u vanaf deze editie een gedicht leest in onze eigen streektaal met daarbij een treffende foto.

Verder in deze laatste editie van 2025 onder andere:

- Justin Wiendels maakt deel uit van het kinderparlement van de gemeente Bronckhorst. Joke Wiltink ging op bezoek
- Jacobus Trijsburg beschrijft zijn beleving van naoberschap en plaatst er een aantal zelf geschreven gedichten bij
- Postvak In wordt gevuld door de jeugdkoningin, Mare Basten
- Babette en Robert delen een recept voor een heerlijke kersttulband
- Catherine Slagt en Wouter Groot Nuelend schrijven over de hobby van Helene van der Tas
- Op de laatste donderdag van oktober begon voor de WVC het nieuwe seizoen. Anja Slagt doet verslag van de avond
- En nog veel meer.

Zondag 4 januari is er de jaarlijkse Wildenborchse winterwandeling. Erik Ebbink en Noam Shalgi hebben weer twee prachtige routes uitgezet.

En op vrijdag 9 januari maken we er een gezellige boel van tijdens de nieuwjaarsreceptie. Met ook dit jaar een pubquiz. U/jij bent er toch ook?

Veel kijk- en leesplezier.

Vriendelijke groet,

Joke, Kathy en Reinier

Van de redactie:

Inzenden copy voor de volgende Wildenborcher: vóór 20 januari 2026

Naar: E-mail dewildenborcher@gmail.com
WhatsApp (06) 10 27 75 47
Schoolhuisweg 2

Telefoonnummers en e-mailadressen van de redactieleden

Joke Wiltink	(0575) 55 67 48	wiltwess@gmail.com
Kathy de Vries	(06) 53 15 33 79	kathy.devries@xs4all.nl
Reinier Klein Brinke	(06) 25 06 66 70	reinierkleinbrinke@planet.nl

Bezorging

Als u ook De Wildenborcher wilt ontvangen of als er bezorgproblemen zijn, meld dit dan bij de redactie. Wij geven het door aan Erik Ebbink, hij coördineert de bezorging.

Abonnee op de digitale Wildenborcher?

Bent u geabonneerd op de digitale Wildenborcher en neemt u een nieuw e-mailadres, of wilt u in het vervolg ook de digitale versie ontvangen, geef dit dan door aan Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl. Zo mist u geen uitgave van ons buurtblad.

Bijdrage Wildenborcher

De Wildenborcher wordt steeds met veel enthousiasme door vrijwilligers gemaakt en bij u thuis bezorgd. Een vrijwillige bijdrage voor de drukkosten kunt u overmaken naar:

IBAN: NL 95 RABO 0366412353 ten name van Kapel Wildenborch, onder vermelding van 'De Wildenborcher'.

Op vrijdag 9 januari is er tijdens de nieuwjaarsreceptie een bus aanwezig waarin u ook een bijdrage kunt doneren.

Verhuur Kapel

Wilt u informatie over de mogelijkheden, beschikbaarheid, prijzen, etc., neem dan contact op met Hans Ezerman: Email: hans.ezerman@gmail.com of telefoon: (06) 12 15 54 74.

De Wildenborchse Kapel

Rikje van Donk 1959 - 2025

In memoriam:

Rikje werd geboren in Hoorn (NH), het ouderlijk gezin verhuisde naar Zwolle, toen ze 4 jaar oud was en waar ze verder opgroeide. Ze was de tweede dochter in een gezin van 4 kinderen. Rikje had een oudere zus en na haar kwamen nog een broer en jongere zus. In het gezin was veel aandacht voor muziek, cultuur en natuur. Haar vader was onderwijzer en had een bijzondere interesse voor het orgel, die hij bespeelde en liet onderhouden.

Rikje bleek over diverse talenten te beschikken. Ze kon erg goed leren, volgde een universitaire studie biologie en deed later nog twee studies rechten, waaronder Vrouwenrechten. Ook vond ze het leuk om talen te leren, zo sprak ze een mondje Russisch. Rikje was zeer muzikaal. Van jongs af aan al leerde ze diverse muziekinstrumenten bespelen. Ze kon zo genieten van pianospelen, accordeon en ook blokfluit. Ze speelde tijdens haar jeugd al in het schoolorkest en veel later in salonorkesten. Ze begeleidde zang met haar pianospel, maar kon ook dirigeren, arrangeren en componeren. Rikje wist precies wat een orkest nodig had, men kon op haar bouwen.

Toen ze later in Krommenie woonde, werkte ze voor de Nieuwe Kerk in Amsterdam en daarna voor de Rutgerstichting, zij nam de financiën op zich.

Ze ontmoette Gafur Wargerink in cursuscentrum en kasteel de Schans in België, toen ze 46 jaar oud was. Ze hadden elkaar zoveel te vertellen en wisten al snel dat ze met elkaar verder wilden gaan. Rikje verhuisde naar de Achterhoek, ze startten eerst samen in Lochem en gaven elkaar na 2 jaar het 'JA woord' in kasteel Vorden.

Tijdens één van hun vakanties is ze eens achter een vleugel gaan zitten toen ze een prachtig Engels kasteel bezochten. Bezoek werd daartoe uitgenodigd. Op het moment dat Rikje achter de vleugel plaatsnam, viel de hele muziekzaal stil. Alle ogen waren op haar gericht door de prachtige klanken die ze de ruimte liet vullen. Ze genoot zelf zo van dat spelen, dat ze zo tot in alle vezels van haar lijf beheerste, terwijl ze als persoon altijd zo bescheiden was over zichzelf. Gafur besloot op dat moment dat er een eigen vleugel thuis ging komen!

Na een aantal jaar kregen ze de kans om 'buiten' op de Belten te gaan wonen, waar ze zo gelukkig waren en waar ze samen een bijdrage leverden in het zorgdragen voor deze plek.

Rikje genoot enorm van tuinieren, verdiepte zich in perma-cultuur en creëerde haar eigen moesen bloementuin. Voor het Pinetum zorgde ze wekelijks voor de koffie en thee tijdens het seizoen, wanneer de vrijwilligers de handen uit de mouwen steken.

Er kwam slecht nieuws in 2021. Rikje bleek een bloedziekte te hebben, waarvoor ze nieuw bloed toegediend moest krijgen. Haar broer doneerde hiervoor zijn eigen stamcellen, waarmee hij een positieve bijdrage aan haar genezingsproces kon doen. Na 2 jaar bloedtransfusie kreeg ze plotseling te horen dat er sprake was van acute leukemie, waarvoor ze meteen weer in behandeling kwam. Dat was een intensieve periode. De behandeling leek eerst aan te slaan, maar later bleek een tweede behandeling nodig. Toen opnieuw een verhoogd aantal kankercellen gevonden werden, bleken de mogelijkheden uitgeput. Naar huis terug, naar haar geliefde plek met Gafur, bleek niet meer haalbaar. Ze ging naar het Hospice in Zutphen, waar ze samen goed verzorgd werden en waar ze na een aantal dagen in alle rust is gestorven.

We wensen Gafur, de kinderen en kleinkinderen alle sterkte toe met het dragen van dit grote verlies.

Naoberschap

Ruim 35 jaar geleden kochten wij boerderij 't Holtslag aan de Polsteeg, pakweg 1 km van de Wildenborch. In april 1990 werd de koop gesloten; de sleuteloverdracht volgde eind van dat jaar. Toch mochten mijn spulletjes uit Zutphen veel eerder naar de zolder op 't Holtslag. Henk Koning bestuurde de verhuishwagen. Ik zat naast hem. Onderweg kwam ik te weten dat hij praktisch tegenover ons woonde. Spontaan stelde ik vast dat wij dan zijn "naobers" zouden worden. "*Dat hangt ervan af of wij jullie als naober willen*", zei hij. *Naober* worden bleek geen vanzelfsprekendheid, maar een voorrecht. Elvire en ik hadden in april besloten te gaan trouwen; de bruiloft zou plaatsvinden in juli. Bij het eerste gesprek met de eigenares van 't Holtslag vroegen we of er een "buurt" was. Haar antwoord was dat die allang niet meer bestond. Dat verbaasde ons, want het Nijkamp bij Oolde waar Elvire woonde, kende wel een buurt. We wisten niet beter of dat hoorde er gewoon bij; de oude buurt zouden we zeker voor onze bruiloft uitnodigen. En zo mogelijk de nieuwe daarbij om gelijk buurt te kunnen maken.

Hanna Bolt-Kuenenkamp, de eigenares, meldde dat na het vertrek van haar *naöste naober* Elferink naar een andere buurt, jaren geleden, haar buurt feitelijk ophield te bestaan. Niettemin gaf zij de namen en adressen van de omwonenden door. Wel liet zij doorschemeren dat ze betwijfelde of die wel zouden komen. Toch kwamen ze allemaal, zowel de nieuwe burens rond 't Holtslag op de Wildenborch als de oude rond Nijkamp in Oolde. Hoe belangrijk wij dit vonden, blijkt uit het gedicht dat ik schreef bij de geboorte van onze jongste zoon Aebele en het gedicht dat volgde na het *Kraomschudd'n*.

Geboortegrond

*Ons huis is anders dan tevoren:
het ligt even vredig als voorheen
aan het zandpad in het Zwarte Veen,
een boerderij met toebehoren.*

*Bij zonsopgang zie je dat pas:
het lijkt een koesterende hand
in silhouet tegen de heuvelrand,
zo anders dan het vroeger was.*

*De boer hiernaast ploegt nieuwe voren
en keert de zode tot geboortegrond:
't Gevleugel wolkt hem om de oren.*

*Intussen gaat het nieuws al rond:
Op 't Holtslag is een kind geboren,
een jongen van ruim zeven pond.*

Kraomschudd'n

*Wij tellen heel wat buren om ons heen;
van ieder raam uit wel een ander.
Dat zie je 's avonds, dan brandt er
licht, door mist versluierd, in het veen.*

*Bij dag duikt alles onder in het groen,
behoudens enkele echte boerderijen
waar hoogstam fruit staat in stoere rijen
en oude eiken, die het nog goed doen.*

*De buurt hangt eerdaags aan het wiegekoord
met koffie, krentewegge en zoals het hoort,
zal er geklonken worden op het nieuwe leven.*

*In het bovenlicht komt nog een levensboom;
de werkelijkheid omgeeft ons als een droom
en wordt als hoopvol teken meegegeven.*

Uitnodigen voor onze bruiloft, geboortekaartjes rondbrengen, voor het *kraomschudd'n* vragen; dit bracht nieuw leven in de sluimerende buurt. Want voor het eerst in jaren kwam de buurt weer bijeen om elkaar nieuwjaar te wensen: *niejaor neugen* heet dat. Sindsdien vieren we ook de kroonjaren mee van buurtgenoten, die 25 / 40 / 50 jaar getrouwd waren. Net zo goed als de mannen gevraagd worden als drager aan te treden van overledenen uit de buurt.

Voor mij een vanzelfsprekende taak waar ik ook vrij voor nam van mijn werk. Buurvrouwen schenken na de uitvaart koffie, thee en smeren de broodjes. Ook aan die traditie wijdde ik een gedicht.

Onderschoer

*Vandaag d'n naober z'n graf gedolven,
vanavond condoleren in het dorp
en morgen uitvaart in de kerk,
zo gaat dat hier eenmaal gestorven.*

*'t Verdriet is er niet minder om
als alleman de stoet volgt op de laatste rit,
de dooweg over onderlangs de berg,
gepropt in auto's met beslagen ramen.*

*Terwijl de klok de laatste eer bewijst
brengen de mannen de kist naar het graf.
Zodra de buurt weer samenschoolt,
schenken de vrouwen ons koffie of thee*

*en eten we broodjes met kaas en met ham,
samen bedroefd, of we 't spoor bijster zijn.*

Intussen kwam er hoe langer hoe meer volk van buitenaf in de buurt wonen. Mensen die géén idee hadden van de ongeschreven originele gebruiken en omgangsvormen. Zo kreeg iemand - tot zijn verbazing - van zijn buurvrouw te horen géén buur te zijn.

Want na het betrekken van de betreffende woning was er “*géén buurt gemaakt*“. Op zo'n moment voel jij je dus echt een buitenstaander.

Dit werd pijnlijk duidelijk bij een vriend van mij, wiens grootvader dat ook had nagelaten. Toen zijn opa overleed, wou niemand drager zijn en zouden er evenmin buurvrouwen de koffie of thee komen schenken of broodjes smeren. Zijn grootvader was tuinbaas bij een landgoedeigenaar. Hij was driekwart eeuw geleden te arm om het *intrekkersmaal* te bekostigen. Toen dit de landgoedeigenaar ter ore kwam, sommeerde hij zijn personeel en pachters de rol van de buurt over te nemen. Met dit verhaal maakte mijn vriend mij duidelijk weinig op te hebben met het romantiseren van de traditie van de *naoberschap*.

Noaberschap kan mensen belemmeren, zelfs verstikken. Maar evengoed troosten, ja zelfs het leven redden of bevrijden. Getuige het volgende hartverwarmend voorbeeld: Gert Koning de vader van Henk Koning was koetsier bij Arend baron van Westerholt tot Hackfort. Hij vertrouwde mij toe dat zijn opdrachtgever in de winter van 1944-'45 onderduikers hielp. Hij liet in het geheim varkens en rundvee slachten en verdelen in kleine porties. Samen brachten zij die pakketten naar adressen waarvan de baron wist dat er onderduikers zaten. Wat mij verbaasde was de omvang van die operatie. Wekelijks één varken en bovendien maandelijks één rund. Alles met de koets en het paard ervoor. Hij had zijn adresjes tot in Zutphen toe. Je zou denken dat die ritjes niet onopgemerkt bleven. Hoe deze operatie niettemin geheim gebleven is, valt nauwelijks te bevatten. Hij heeft er ongetwijfeld mensenlevens mee gered. Wie iets vermoedde zal uit respect of ontzag voor de baron zijn mond gehouden hebben. Hij zal zijn ritjes vast gecombineerd hebben met zakelijke afspraken, bezoek aan de Sociëteit, zijn notaris en andere relaties binnen zijn netwerk. En het vlees zat waarschijnlijk verborgen in de zittekist op de bok. Dit verhaal past perfect in de Achterhoek als bolwerk van verzet, hulp aan onderduikers via de illegaliteit. Sociale verbanden als kerkgenootschappen, vakbonden, politieke partijen, het verenigingsleven, maar ongetwijfeld ook de naoberschap waarborgden wellicht de *zwijgplicht*. *Naoberschap* is een werkwoord!

Jacobus Trijsburg, (met dank aan Betsy Koning voor het nalezen en haar toestemming voor het artikel.)

Van Rik Mars ontvingen wij een mooi raadsel:

Niet zo heel ver van de Wildenborch, in zuidwestelijke richting, over de IJssel, vind je de plaats Dieren. Wel een aparte plaatsnaam, die associaties oproept.

En de vraag is: Welke beesten zijn er in Dieren?

De oplossing? Die vindt u op de laatste pagina van deze De Wildenborcher.

Even voorstellen: Jan Groot

Ik ben eigenlijk bij toeval op de Nijlandweg 4 komen wonen. Al jaren voelde ik een verbinding met de streek doordat ik hier regelmatig bij vrienden was. En als ik in de winter over de IJssel voer langs de Hanzesteden voelde ik me hier thuis. Via een vriendin kwam ik in januari met Adelhard in contact en al snel waren we het eens over de prijs en datum. Toen begon het lange wachten en op 1 september ben ik hier ingetrokken. Wat een prachtige plek met uitzicht op de Wildenborch!

Sinds tien jaar heb ik mij in het belang van het bodemleven verdiept en het belang ingezien van 'gezonde bodem geeft een gezonde plant en die geeft een gezond mens en dier'.

Op mijn 2 hectare wil ik daar op allerlei manieren invulling aan geven: verschillende gewassen door elkaar heen zaaien zonder te ploegen, heggen en hagen, het maken van schimmelrijke compost, vijver, bomen planten etc. etc. Ook staat er al een zweethut achter in de tuin en hebben we een groentetuin van 200 m2 aangelegd. Van Marti en Anja kreeg ik een schuurkat om de muizen bij de kippen weg te houden, het begint al een beetje op een boerderij te lijken. Ik word geholpen door allerlei mensen om de boerderij mooier te maken: Gerrald voor de tuin, mijn zonen Jan en Toon, Floris en Bart die een extra logeerkamer inrichten. En daar hou ik van, mensen om mij heen.

In mijn werkende leven heb ik in de commercie gezeten en later projectmanagement voor het installeren en verwijderen van olie- en gasplatforms op zee. Groot was mijn verbazing toen ik de naam van Ben Godschalk hoorde tijdens het klootschieten. Ben was als kapitein een beroemd man bij het bedrijf waar ik werkte en hij heeft hier in de buurt gewoond. Ik wil hem deze winter gaan opzoeken in Zutphen om nog wat oude verhalen te horen.

Ik ben echt blij hoe makkelijk het kennismaken met de buurt is gegaan. Naar sommigen ging ik toe, anderen kwamen spontaan bij mij langs, bij het klootschieten werd ik hartelijk ontvangen en via de Whatsappgroep kreeg ik makkelijk contact.

Op 1 november hield ik een housewarming bij mij thuis.

Wat een leuke buurt!

Jan

Duivengaten

“Vaak aan voorbij gelopen, nooit bij stilgestaan”, wie heeft dat niet? Neem nou die duivengaten¹ in de achtergevel van de paardenstal aan het Koetshuis, waar ik aan moest denken tijdens de beschrijving van de geschiedenis van ‘t erve Spieker (alias ‘t Hoge Huus) in Vierakker. De bouwperiode van laatstgenoemd rijksmonument² wordt door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geschat op het eerste kwart van de 16^e eeuw. Dat dit in ieder geval vóór 1511 moet zijn geweest bewijzen de duivengaten in de topgevel en de eigenarengeschiedenis.

Zoals de naam al zegt was ‘t Spieker destijds een graanopslagplaats, behorende bij het naastgelegen erve Wissink³. Deze boerderij was tot 1511 in handen van de familie van Heeckeren heren van Ruurlo die, als eigenaren van een heerlijkheid, het alleenrecht hadden om hier duiven te houden. De nieuwe eigenaar, een burger uit Zutphen die ‘t Wissink in 1511 met spieker en al overnam, had dit recht dus niet, evenmin als latere eigenaren.

Tegenwoordig worden (post)duiven alleen gehouden als hobbydier (sport, sier)⁴, maar vroeger waren het vooral landbouwhuisdieren, nuttig vanwege hun vlees, eieren en mest⁵. Desondanks was het niet zo maar pluimvee dat iedere boer kon houden, verre van dat. Het zgn. recht van duiventil, duivenvlucht of duivenslag was slechts voorbehouden aan de heer van een “heerlijkheid”⁶, en als zodanig onderdeel van het feodale “heerlijk recht”⁷.

Hoe de duivenvlucht een exclusief herenrecht werd valt te verklaren uit de grote schade die duiven konden toebrengen aan de graangewassen, waardoor regulering was geboden. En omdat de duivenhouderij hierbij gebonden was aan (groot)grondbezit werd het vanzelf prestigieus. In onze contreien vindt men duiventillen en duivengaten dan ook voornamelijk bij (voormalige) kastelen en buitenplaatsen. Echter, met de afschaffing van de feodale rechten in 1798 door de Fransen werd ook het recht van duivenvlucht afgeschaft, om een paar jaar later weer in ere te worden hersteld en vervolgens te worden opgenomen in de jachtwet.

Dit geleerd hebbende vielen mij opeens duivengaten op aan bijgebouwen van Hackfort, de Bramel, het Medler en de Wildenborch, en ook een duiventil bij het Suderas⁸. Nu is bekend dat het koets- annex bouwhuis (boerderij) van de Wildenborch rond 1816 na een brand is herbouwd, zodat de duivengaten van dat jaar zullen dateren. Of ze ooit dienst hebben gedaan is helaas niet overgeleverd, maar wel dat de jonge Winand Staring er als kind een duiventil op na hield⁹, die in 1822 weer van de hand werd gedaan toen hij op 14-jarige leeftijd naar een kostschool

¹ Duivengaten: Gat in metselwerk dat toegang geeft tot een broedruimte voor duiven in het inwendige van een muur (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).

² Zie www.openmonumentendag-bronckhorst.nl (Heerlerweg 1, Vierakker).

³ Wissink: Heerlerweg 5, Vierakker. Zie www.oudvorden.nl/boerderijen

⁴ In vroeger tijden ook als luchtpostbode en als legerkoerier.

⁵ De domesticatie van de duif vond vermoedelijk plaats in het oude Egypte, enkele millennia voor Chr., lang voor de kip en ander gevogelte (Maarten Frankenhuis en René Zanderink, 2010. *Huisdieren. Onderworpen en gebruikt, gekoesterd en bewonderd*).

⁶ Heerlijkheid: een gebied dat in handen was van en onder het bestuurlijk, rechterlijk en economisch gezag viel van een – meestal adellijke – heer. Voor de heerlijke rechten van de Wildenborch zie o.a. Scova-Righini, 2009. *A.C.W. Staring 1767-1840*, p. 22.

⁷ Heerlijke rechten: o.a. jachtrecht, visrecht, en recht van zwanendrift, eendenkooi en duivenvlucht, kortom, het recht op het vlees van wilde dieren en vogels (eenden, zwanen, ooievaars, reigers, kraanvogels, duiven).

⁸ Resp. bouwjaren van deze bijgebouwen: het Medler en De Bramel vóór 1832 (gaten bij de Bramel ogenschijnlijk van beton, in een dichtgemetselde luikopening), Hackfort ca. 1895, Suderas 19^e-eeuw. De vergunning om duiven te mogen houden werd in de 19^e eeuw apart opgetekend in de jachtakte. Aldus vinden we in 1845 een “*acte van registratie van eigen jagt, gelegen voor Vorden, Ruurlo, Warnsveld, Hengelo, Voorst, Zutphen, Wilp en Twello*” afgegeven aan R.E. Baron van Dorth tot het Medler te Vorden, “*mitsgaders eener Duiventil op den huize Medler onder Vorden, mits daarop niet meer dan dertig paren duiven aan te houden.*” De jachtakte was een jaar geldig, de vergunning voor de duiventil vijf jaar (Gelders Archief. Toeg.nr. 0456, inv.nr. 274).

⁹ Winand, het 5^e kind van A.C.W. Staring, ... *had al vroeg belangstelling voor het buitenleven op de Wildenborch. Het liefst was hij buiten in de hof, op de akker of in de bossen bezig... Hij had een*

in Nijmegen werd gestuurd. In eerste instantie zouden de duiven naar Reinder Sasse op Boschhof gaan, maar daar kwam blijkbaar niet van, blijkens een brief van 21-05-1822 aan zijn jongere broer Willem op de Wildenborch: *“Heeft Reinder Sasse zijn duiven al weggenomen; als hij het nog niet gedaan heeft moet gij hem met een bars gezigt zeggen dat zij tegen den eersten Junij weg moeten zijn of hij krijgt ze niet.”* Een paar maanden later lukte het wel om de til te slijten aan tuinman Reint Westerholt op Hogevoonder¹⁰, en kan Willem aan Winand schrijven dat de tuinman het duivenhok met de duiven mee naar huis had genomen, voor diens zonen (Willem Jan en Garrit Jan, resp. acht en zes jaar oud). Tijdens het transport van het hok hadden de jongens er al springend omheen gelopen¹¹.

Nu kan men zich afvragen of een zwerm duiven in een til wel samengaat met een andere zwerm in de onmiddellijke nabijheid. Het is dan ook maar de vraag of die gaten na de herbouw in 1816 ooit dienst hebben gedaan, of dat ze alleen waren bedoeld als symbool van de voormalige heerlijke status van de Wildenborch. Of dit (deels) ook het geval was bij de andere buitenplaatsen is evenmin bekend. Hoe dan ook, de duiven zijn al lang gevlogen en al wat rest zijn de gaten.

Spieker (Vierakker)

Hackfort

De Bramel

Het Medler¹²

Suideras¹²

Koetshuis Wildenborch¹²

Gerda Rossel

bokkewagen met twee gedresseerde bokken, een duiventil en een eigen tuintje, waarvoor hij zelf moest zorgen. (J.G. Veldink, 1970. *W.C.H. Staring 1807-1877. Geoloog en landbouwkundige*).

¹⁰ Boschhof (Kapelweg 6a), Hogevoonder (Wildenborchseweg 34), pachtboerderijen v.d. Wildenborch.

¹¹ Huisarchief van De Wildenborch.

¹² Foto's: openmonumentendagbronckhorst.nl (Medler), historischeduiventillen.nl (Suideras), fotoarchief van *De Wildenborcher* (Wildenborch).

Keuze uit korte en lange route (plm. 7 en 14 km.)

Onderweg staan op diverse plekken midwinterhoornblazers opgesteld.

Het harmonica duo 'De Mölledeerns' zorgt ook dit jaar voor een gezellig deuntje in de Kapel.

Kosten deelname € 10,- t/m 12 jaar € 5,- , dit is inclusief een glas glühwein of chocolademelk en een goed gevulde kop erwtensoep tijdens de route. En bij terugkomst in de Kapel krijgt u ook nog een lekkere snack.

Inschrijven tussen 11.00 en 13.00 uur bij de Wildenborchse Kapel, Kapelweg 1, Vorden.

In de Kapel kan ook contactloos en met pin worden betaald.

Oude foto van de Kapel

In september plaatsten we deze foto met de vraag vanaf wanneer de Kapelweg een verharde weg is. Hieronder een aantal ontvangen (soms ingekorte) reacties

Ab van den Bos:

Ik denk dat het tussen 65-75 is gebeurd.

Toen is er vanuit de overheid veel verhard vanwege zwaarder worden van het landbouwverkeer.

Ik denk dat het tijd wordt weer terug te gaan naar onverhard ;)

Rik Mars: Op topotijdreis.nl zie ik dat de Kapelweg voor het eerst als asfaltweg wordt aangegeven in 1965. Dat wil niet zeggen dat het asfalt er in 1964 op kwam; de topografische kaarten werden toen nog niet ieder jaar vernieuwd.

In datzelfde 1965 wordt ook onze Galgengoorweg (maar ook de Mosselseweg, Nijlandweg, Wildenborgseweg) voor het eerst als asfaltweg aangegeven, terwijl die vrijwel zeker enige jaren eerder is geasfalteerd. We hebben een document in het archief gevonden uit 1959 waarin Harmen Harmsen, toenmalige bewoner, toezegt een stukje van zijn land te willen verkopen aan de gemeente Vorden als berm van de te asfalteren weg. Volgens sommigen was het 1963 toen dat echt gebeurde. De Kapelweg zal in dezelfde reeks asfaltingen zijn meegenomen.

Gerda Rossel:

Het antwoord op de vraag wanneer de Kapelweg is verhard is 1962, ongeveer tegelijkertijd met de Wiersserbroekweg.

Bij gebrek aan een officiële naam werd de eerste in de ambtelijke stukken toen nog Weg Langs de Wildenborchse Kapel genoemd (Oltvoortstege in de volksmond) en de tweede Wiersserbroekdijk.

Wegen in het buitengebied kregen pas eind jaren '60 een naam, en de daaraan liggende huizen een modern adres, b.v. Nijlandweg 2 in plaats van het oude wijkadres D74 (dat oude adres vergeet je natuurlijk nooit meer, net zo min als het nummer op de melkbussen).

De weg is verhard onder leiding van de Nederlandse Heidemaatschappij, kosten ruim fl. 34.000,= Het bedrag werd opgebracht door de gemeente, plus subsidies (o.a. van de provincie) en bijdrages (o.a. van de coöperatie en de zuivelfabriek), en door de aanwonenden en/of aangelanden, die hiertoe een baatbelasting kregen opgelegd.

De hoogte van deze belasting was afhankelijk van de lengte langs en afstand tot de weg van de bebouwde en onbebouwde eigendommen van:

De verharding was een zegen, want oh wat waren die zandwegen soms slecht begaanbaar!

Herman Wezinkhof liet weten, dat wijlen buurvrouw Mien Oltvoort hem heeft verteld dat zij met dochter Ida over de zandweg naar het buro ging (consultatiebureau destijds zitting bij bakkerij Oplaat) en later met zoon Johan over een verharde weg. Dus moet het begin jaren zestig zijn geweest.

Justin is lid van het kinderparlement van de gemeente Bronckhorst.

Voor de verkiezing van een nieuwe jeugdburgemeester in Bronckhorst mogen alle schoolkinderen van groep 7 zich aanmelden. Onze buurtgenoot Justin Wiendels is 10 jaar en gaat naar basisschool 'De Hoge Voorde' in Vorden. Hij schreef een brief en werd uitgenodigd om zijn standpunten in een korte presentatie duidelijk te maken. Er waren 15 aanmeldingen. Kjell uit Drempt is gekozen tot jeugdburgemeester en de 14 ander kinderen gaan samen het kinderparlement vormen, Justin is daar een van. Belangrijk genoeg voor een interview voor de Wildenborcher.

We hebben een gesprek bij Justin thuis aan de Kapelweg

Justin vertelt:

Eerst moest je een blad maken waarop je schreef waarom je jeugdburgemeester wilt worden, wat je wilt en waarom.

Daarna werd ik uitgenodigd om op 1 oktober naar het gemeentehuis te komen, samen met 14 anderen kinderen. Het was een hele volle zaal waarvoor we allemaal een pitch van 5 minuten moesten houden, dat is dan best lang. Toen ik begon viel de microfoon uit en moest ik opnieuw beginnen.

Alles wat in de brief stond kon ik vertellen, meteen daarna stelden burgemeester van Domburg, jeugdburgemeester Lara en 2 wethouders vragen over wat ik gezegd had en waarom.

Justin met zijn moeder Lisette

Wat had je geschreven in die brief?

Ik ben Justin Wiendels, ben 10 jaar en woon in Vorden in de Wildenborch en ik zou graag jeugdburgemeester willen worden om wat te doen aan de eenzaamheid van ouders.

Dit zou ik doen doormiddel van het organiseren van leesmomenten van basisscholen in bejaardenhuizen. Dit is goed voor het lezen van de kinderen op school en goed voor de ouders die een contactmoment met andere mensen hebben.

Ook zou het fijn zijn om ouders naar buiten te krijgen door een wandeling te organiseren, 1 keer per week.

Voor kinderen is het belangrijk om te bewegen, dit doormiddel van sport en spelactiviteiten te organiseren in teamverband zodat het leuk is om in beweging te komen.

Dit kan ook door meer springkussenfestijns te organiseren om kinderen een leuke dag te bezorgen en om ze in beweging te krijgen.

Ik ben Justin Wiendels en zou graag jeugdburgemeester willen worden.

Justin vertelt verder:

Toen iedereen aan de beurt was geweest gingen we met z'n allen in debat.

We kregen 4 stellingen, moesten daar ja of nee op zeggen en waarom je dat vindt.

Een van de stellingen was: 'Kun je gezond oud worden in Bronckhorst?'

Ik vind van wel, want er zijn veel clubs, sportverenigingen en ook ziekenhuizen dichtbij.

Als je op een sportvereniging zit, zijn er bijvoorbeeld bij voetbal en bij tennis aangepaste regels voor ouders. Er zijn voor die groep zachtere ballen en je mag die een keer extra laten stuiten. Zo kunnen zij toch op zo'n sportvereniging blijven meedoen.

Toen we over alle stellingen hadden gedebatteerd ging de jury even weg om te overleggen.

Ze kwamen terug met de uitslag: Kjell is het geworden.

Hoe was dat voor jou?

Wel even een teleurstelling, maar de burgemeester zei: "parlementsleden zijn net zo belangrijk als de burgemeester, ze nemen samen de beslissingen".

Wat zijn je taken in het kinderparlement?

Op 6 november worden we op het Gemeentehuis, in de raadsvergadering, officieel benoemd. Daarna horen we meer over onze taken in het kinderparlement.

Er zijn een aantal vergaderingen per jaar, waarvan je er minimaal vier aanwezig moet zijn.

De jeugdburgemeester is voorzitter van het parlement, samen met hem zullen we naar bijeenkomsten gaan, zoals de Sinterklaasoptocht zijn en de 4 mei-herdenking.

En natuurlijk gaan we in debat over onze ideeën.

Doe je volgend jaar weer mee met deze verkiezing?

Dat kan niet, dit is alleen voor groep 7. Ik had dus maar 1 kans.

We praten nog wat na en merk dat Justin geïnteresseerd in heel veel dingen, vooral in geschiedenis.

Hij heeft ook veel belangstelling voor mensen om zich heen, voor jong en oud.

Ik heb hem gevraagd of hij in juni op ons Wildenborchs Oranjefeest komt. Dat wordt genoteerd.

Justin, heel veel succes als parlements lid!

En bedankt voor het fijne gesprek!

Joke Wiltink

Nieuw in ons buurtblad

We zijn heel blij te kunnen vertellen dat we weer iets nieuws hebben in ons buurtblad, een gedicht in onze streektaal: '**Platgeprinte poëzie**' door Kevin Olde Rieckerink. Op de volgende pagina de eerste bijdrage.

Voor wie ons dialect niet machtig is, plaatsen we het gedicht op de pagina ernaast in het Nederlands.

Platgeprinte poëzie - Kevin Olde Rieckerink

Woorden bie de holtkachel

Gebukt maak ik de kachel an met politici
In de krante van vandaag. De kop reert oever wapens en geld
Ik lêz da'w veurbereid mot wea'n op gedonder en geweld
Wanneer en woar ut lösgeet da wet ze nog nie

Ik richt mie op, achter 't hoge venster vliegt de laatste ganzen veurbie
V is van vlucht'n (Koning Winter hef 'n ultimatum 'esteld)
Mor ok van Vredig gakken hoog baoven ut veld
Wat ze mekare wiesmaakt da wette wie nie

Ut raak'n mien grootolders. Oorlogstuug, ok op 't kalme platteland
Mens'n bloast vuurtjes an tuss'n armoe en greutsheid, de boel vlög in brand
Onbegriepeluk lied'n. Ons verlead'n dat zwartgeblakerd is

As't zowiet kump, vlieg ik nor 'n enkel bie ganzen bekend land
Zacht gakken is de code. Gin papier'n neudig, nul trammelant
Zo peins ik. Warmte. Vrede. Töt mien vrouw vrög woar de krante is

Woorden bij de houtkachel

Gebukt maak ik de kachel aan met politici
In de krant van vandaag. De kop schreeuwt over wapens en geld
Ik lees dat we voorbereid moeten zijn op gedonder en geweld
Wanneer en waar het losgaat, dat weten ze nog niet

Ik richt me op, achter 't hoge raam vliegen de laatste ganzen voorbij
V is van vluchten (Koning Winter heeft een ultimatum gesteld)
Maar ook van Vredig gakken hoog boven het veld
Wat ze elkaar wijsmaken dat weten we niet

Het raakte mijn grootouders. Oorlogstuig, ook op het kalme platteland
Mensen blazen vuurtjes aan tussen armoe en trots, de boel vliegt in brand
Onbegrijpelijk lijden. Ons verleden dat zwartgeblakerd is

Als het zover komt, vlieg ik naar een enkel bij ganzen bekend land
Zacht gakken is de code. Geen papieren nodig, nul trammelant
Zo peins ik. Warmte. Vrede. Tot mijn vrouw vraagt waar de krant is

Dankzij de inzet van velen hebben wij
ook in 2025 elk kwartaal weer een
goedgevuld buurtblad mogen maken
en bij u thuis kunnen bezorgen.
Iedereen die op welke manier dan ook
een bijdrage heeft geleverd: Bedankt!

Ook in 2026 hopen we weer op jullie
medewerking.

Fijne feestdagen en een in alle opzichten voorspoedig nieuwjaar.

Redactie De Wildenborcher,

Joke Wiltink
Kathy de Vries
Reinier Klein Brinke

Een nieuwe koers

met nieuwe gezichten aan de Polsteeg

Sinds anderhalve maand zijn wij – Maurits, Eva, Elin (6) en Kesper (4) – met veel plezier neergestreken aan de Polsteeg. We hebben hiervoor acht jaar met veel plezier in Vleuten gewoond, maar hadden al een tijdje het plan om ooit deze kant op te komen, op zoek naar groen, ruimte, rust én dicht bij de familie. Eva groeide namelijk op in Lochem en haar ouders wonen hier nog altijd in de buurt. Toen dit huis aan de Polsteeg voorbijkwam en we direct verliefd waren op dit mooie plekje, kwam het moment van de “oversteek” sneller dan verwacht.

Maurits werkt momenteel nog als business controller in Rotterdam en is op zoek naar een nieuwe uitdaging dicht bij huis. Eva werkt als neuropsycholoog bij Bartiméus in Zeist en kan daar blijven werken doordat ze nu vaker thuis werkt. De kinderen zijn gestart op de Barchschole en genieten van het buitenleven met de “huiseekhoorn”, veel kastanjes en allerlei kriebelbeestjes.

In onze vrije tijd zijn we veel buiten te vinden, we lopen beiden graag een rondje hard en houden van een wandeling. Met familie en vrienden genieten we ook van onze veranda met houtkacheltje, waar het zelfs op herfstige dagen goed toeven is!

Kortom, wij hebben onze plek gevonden en hopen nog heel lang van het groen, de ruimte en de rust te mogen genieten. We kijken ernaar uit om onze buurt nog beter te leren kennen en deel uit te maken van deze fijne gemeenschap!

Hartelijke groet,

Maurits Beks, Eva Bos, Elin en Kesper.

Kerst Tulband

Onmisbaar bij de koffie met Kerst. Een feestelijke, goed gevulde tulband!

Ingrediënten:

Beslag

- 200 gram witte basterdsuiker
- 200 gram roomboter (plus extra om tulbandvorm in te vette)
- 200 gram zelfrijzend bakmeel
- 4 eieren
- rasp van de schil van een halve citroen
- 1 zakje vanille suiker
- snufje zout
- 160 gram potpourri (80 gram rozijnen, 40 gram bigarreaux, 40 gram geroosterde amandelstiften)
- 1 eetlepel bloem

Versiering

- Glazuur: 100 gram poedersuiker, 20 ml water
- Musket spikkels of andere kerstige strooisels
- 5 a 6 bigarreaux gehalveerd

Benodigheden

- Mixer
- Tulbandvorm

Werkwijze:

- 1) Verwarm de oven voor op 160 graden (hete lucht oven)
- 2) Wel de rozijnen in een glas heet water
- 3) Vet de tulbandvorm in met roomboter en strooi daarna wat bloem in de vorm. Alles moet goed bedekt zijn met boter en een dun laagje bloem
- 3) Zorg dat alle ingrediënten op kamertemperatuur zijn
- 4) Klop de roomboter met suiker luchtig en licht
- 5) Voeg 1 voor 1 de eieren toe. Het ei moet goed vermengd zijn met de botermix alvorens het volgende ei wordt toegevoegd
- 6) Mix de vanillesuiker, het zout en de citroenrasp door het mengsel
- 7) Zeef het zelfrijzend bakmeel boven het mengsel en spatel erdoor heen. Niet te lang mengen
- 8) Laat de rozijnen uitlekken en vermeng deze met de bigarreaux en amandelen. Schep om met een eetlepel bloem, zodat alles een laagje bloem heeft. Verwijder de resterende bloem
- 9) Meng de vulling al scheppend voorzichtig door het cakebeslag. Doe dit niet te lang, want dan wordt het beslag minder luchtig
- 10) Verdeel het beslag in de tulbandvorm
- 11) Bak 60 minuten op 160 graden. Prik met een lange satéprikker in de cake. Als deze er zonder beslag uit komt, is de cake gaar
- 12) Keer de tulbandvorm om, zodat de cake los komt. Laat de cake afkoelen met de vorm erover heen
- 13) Meng de poedersuiker met water tot een stroperig geheel. Versier hiermee de bovenkant van de afgekoelde tulband en laat het naar beneden druipen
- 14) Versier het glazuur met halve bigarreaux en strooisel

De hobby van....

In de rubriek 'De hobby van...' gaan Wouter Groot Nuelend en Catherine Slagt op bezoek bij Wildenborchers met een passie. Deze keer ontmoeten wij Helene van der Tas.

De hobby van Helene kun je misschien beter rangschikken onder vrijwilligerswerk. Zij zit in het bestuur van de Zonnebloem afdelingen Vorden en Lochem. Toen Helene kort na haar verhuizing vanuit de regio Rotterdam naar de Achterhoek hoorde dat er een tekort aan bestuursleden in de afdeling van de Zonnebloem in Vorden was, meldde ze zich onmiddellijk aan. In Rotterdam was ze al lang actief voor deze vereniging.

De Zonnebloem geeft mensen met een fysieke beperking een gezellig uitje, een één-op-één koffiemoment, een ijsje eten in de zomer. Ze zorgt voor verbinding: op het water tijdens een vakantie, thuis aan tafel of bij een uitje. Helene benadrukt dat het gaat om verbinding, mensen een onbezorgd moment geven. Het is geen mantelzorg!

De afdeling Vorden telt een kleine 30 vrijwilligers, binnen de vereniging zijn er veel verschillende taken. De ene vrijwilliger doet af en toe een huisbezoek, de ander gaat vooral mee met de uitjes of is chauffeur, weer een ander helpt bij het organiseren van de bijeenkomsten. Dit kan een muziekmiddag, een bingo of een ander evenement zijn. Zo kan iedere vrijwilliger kiezen hoeveel tijd zij/hij investeert.

Helene houdt zich in Vorden vooral bezig met de activiteitencommissie: het bedenken en organiseren van de bijeenkomsten en uitjes. Daarnaast is ze secretaris en tijdelijk penningmeester in Lochem.

In Vorden zijn er ongeveer 80 deelnemers aan de Zonnebloem activiteiten. Zij betalen een bijdrage per activiteit afhankelijk van de kostprijs, bijvoorbeeld € 10,00 voor de bingo. De Zonnebloem zoekt actief sponsors, denk aan De Werf en de Rabobank. Als vrijwilliger ga je gratis mee op stap, als je onkosten maakt, worden die vergoed. De Zonnebloem heeft zelf auto's die geschikt zijn voor rolstoel vervoer, deze staan centraal en worden door meerdere afdelingen gebruikt. Ook wordt gebruik gemaakt van de 'groengrijs bus' een touringcar met tillift, geschikt voor rolstoelen.

De interviewer vraagt aan Helene hoe het nu met de Henry Dunant gaat.... een veel gemaakte fout, deze boot is van het Rode Kruis. De Zonnebloem beschikt over... De Zonnebloem, die gelukkig weer in de vaart is. Deze bekende en geliefde boottochten vormen een aparte afdeling die landelijk wordt aangestuurd. Helene heeft het programma voor 2026 bijna rond, naast de 'gouwe ouwe' als stampotten buffet, bingo, muziekmiddag en de kerstlunch, staan er tal van nieuwe activiteiten op de rol. Om er één te noemen: een boottocht vanaf Elburg!

De Zonnebloem is altijd op zoek naar vrijwilligers. Denkt u nu: dat lijkt met leuk en zinvol, dan verwelkomt Helene u met open armen.

Ons verhaal

Wij – Albert van Marwijk Kooy en Pauline Sick – zijn begin 2023 neergestreken aan de Schoneveldsdijk 28 in Barchem. Velen van jullie zullen het huis kennen als de “Klompemaker”.

Fotoscan van Google Foto's

Over de bijzondere ontstaansgeschiedenis van het huis is een interessant artikel geschreven dat te vinden is op internet:

<https://hglochem.nl/wp-content/uploads/2021/04/LvL-2019-01-16-22-75e.pdf>.

Uit dat artikel komt ook deze foto:

Wie zijn wij?

Albert is opgegroeid in Rotterdam. Pauline is geboren en getogen in Deventer. Na onze studies zijn we beiden als advocaat gaan werken bij een advocatenkantoor in Amsterdam. Albert werkt inmiddels niet meer als advocaat. Wel zit hij sinds 2024 in een landelijke geschillencommissie voor pensioenkwesities. Pauline is nog steeds advocaat en werkt bij een advocatenkantoor in Amsterdam dat gespecialiseerd is in het arbeidsrecht.

Wat betreft onze hobby's: Albert zingt veel en speelt graag golf; Pauline houdt van lezen en gaat graag naar film en theater.

Op dit moment wonen we nog in Amsterdam, en zijn we vooral in de weekenden en vakanties in Barchem. Maar we hebben het zo naar ons zin in de Achterhoek, dat we binnenkort definitief zullen gaan verhuizen. We gaan dan 150 meter verderop wonen, aan de Schoneveldsdijk 32.

We verheugen ons daar erg op, omdat we inmiddels weten hoe heerlijk het hier is! We voelen ons hier erg thuis. We houden van fietsen en wandelen en kunnen daarmee natuurlijk hier ons hart ophalen. Maar vooral vinden we de onderlinge contacten met onze buurtgenoten heel prettig en genieten we van het sociale leven hier!

Nieuwjaarsreceptie

vrijdagavond 9 januari 2026 vanaf 20.00 uur.

Het is een goede gewoonte om aan het begin van het nieuwe jaar de nieuwjaarsreceptie te houden.

Op een ongedwongen en informele wijze wensen we elkaar het allerbeste en heffen daar natuurlijk het glas op.

Om 20.00 uur staat de koffie en thee klaar met daarbij een lekkere warme oliebol.

We maken er, onder het genot van een drankje en de enige echte “Wildenborchse knakworst”, een gezellige boel van.

De afgelopen drie jaar hebben we steeds een pubquiz gehouden. Gezien de vele ontvangen positieve reacties wordt er ook dit jaar weer een mooie quiz gepresenteerd.

U / jij komt toch ook?!

De Kapelcommissie,

Alma van der Schoot, Judith Keurentjes, Noam Shalgi, Hans Ezerman,
Erik Ebbink en Reinier Klein Brinke.

Verslag aftrap WVC voor het nieuwe seizoen!

Op donderdagavond 30 oktober startte het nieuwe seizoen weer van de Wildenborchse Vrouwen Club en stond in het teken van sportiviteit.

“Bosrijk Ruighenrode” in Lochem verwelkomde ons met koffie en appeltaart en na een uitgebreide ronde bijkletsen, werden we in 3 groepen verdeeld om het hoogst aantal punten te gaan gooien in de bowlingbaan beneden.

Dus hup, de bowlingschoenen aan en gaan. Ja inderdaad, dat was voor sommigen wel even slikken...

Er waren een paar dames die vooral genoten van het kijken en kletsen, maar de meesten stonden hun mannetje met de soms zware ballen. Niet op tijd je vingers er uit... oeps - aiiiiiii!

Het gaat dus om kijken wat je doet. Het lijkt soms wat op klootschieten, je moet altijd opletten.

Met een drankje gedurende de worpen en soms wat veel dameslawaai door enthousiasme lieden en onverwachte strikes (X!!), werd het een heel gezellige avond.

Winnaars waren er ook, Alma met 73 punten, Liesbeth met 80 en Kathy spande de kroon met 83 punten. Allemaal gefeliciteerd!

Het bestuur bij deze bedankt voor het organiseren. We verheugen ons alweer op de laatste donderdagavond van november, wat voor ons nog even een verrassing blijft.

Anja Slagt

De padden-overzet-ploeg zoekt versterking!

Tussen ongeveer 20 februari en 10 april zetten we padden over aan de Mosselseweg. Uw inbreng is één avond per week gedurende twee uur wandelen met een emmer, geel hesje en zaklantaarn. U doet dit samen met een maatje. Goed voor de conditie en de dieren.

Graag aanmelden bij Catherine Slagt of Kathy de Vries.

catherineslagt@gmail.com

kathy.devries@xs4all.nl

Rara Raad u maar

In De Wildenborcher van september plaatsten wij de derde foto prijsvraag: Rara.....Raad u maar. De foto is gemaakt op het Oranjefeest, om specifiek te zijn was het een foto van het spijkerbroek hangen. Uit de juiste oplossingen is door loting de winnaar bepaald.

En de winnaar is: **Rik Mars**. Rik heeft inmiddels de zak bloembollen van de blauwe Scilla (sterhyacint) van De Warande ontvangen.

Doude Simons heeft weer een nieuwe foto aangeleverd en de vraag is: waar is deze foto gemaakt? Onder de inzendingen met de juiste oplossing wordt een prijs verloot, die we steeds in de Wildenborch kopen. De prijs voor deze 'Rara.....Raad u maar' is: **tweemaal koffie met appelgebak bij De Wildenborcherhof, Wildenborchseweg 19.**

Rara, waar is deze foto gemaakt?

Stuur de oplossing vòòr 1 februari aanstaande naar: **dewildenborcher@gmail.com**

In de volgende Wildenborcher leest u het antwoord en de naam van de prijswinnaar.

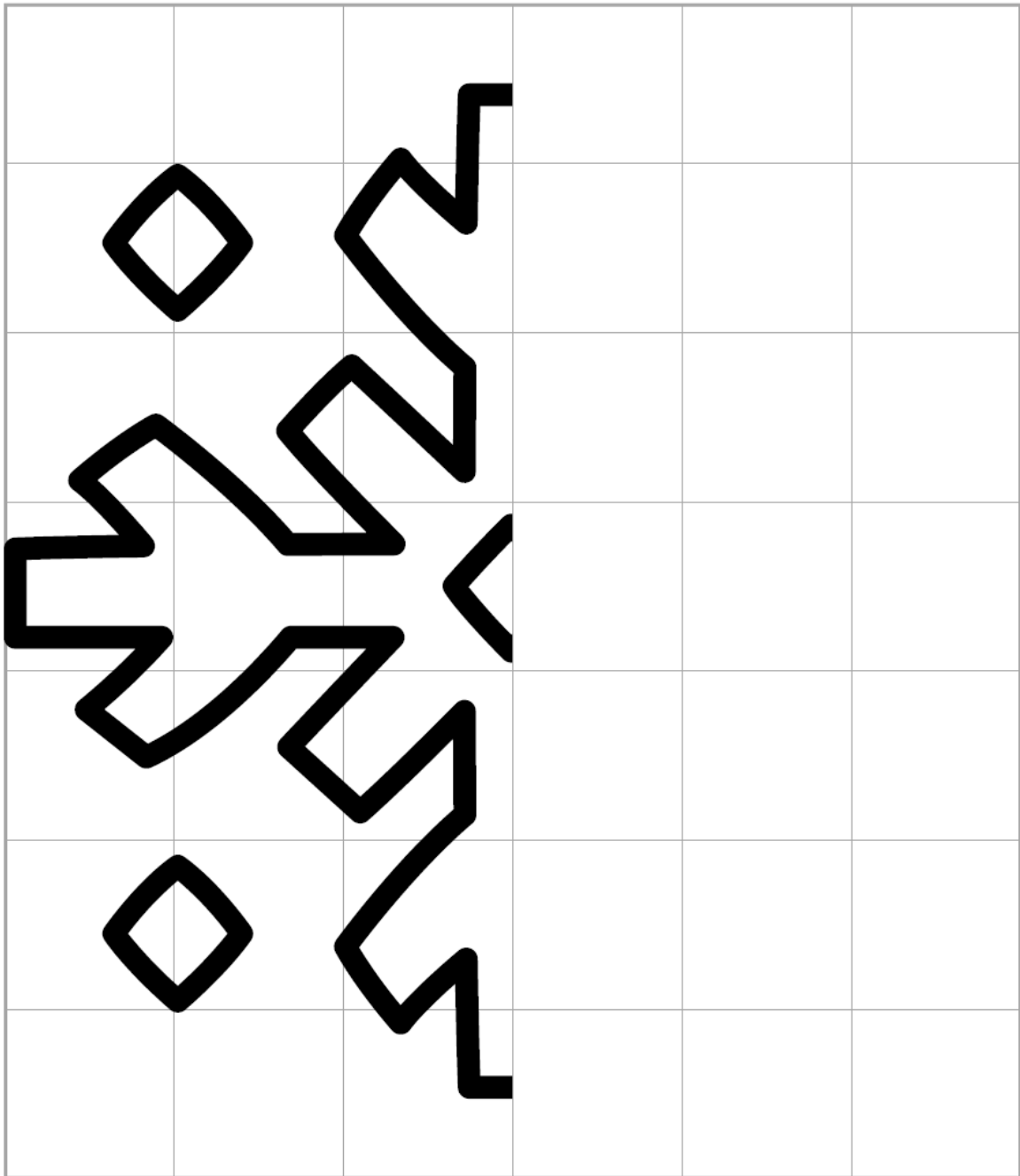
Door deelname aan deze prijsvraag gaat u akkoord met een paar eenvoudige spelregels:

- De te winnen prijs is niet inwisselbaar voor geld
- De winnaar gaat akkoord met de vermelding van zijn/haar naam in de volgende editie van De Wildenborcher. Er worden geen adresgegevens vermeld
- De maker van de foto, zijn gezinsleden en de redactie van De Wildenborcher zijn uitgesloten van deelname
- Wanneer de winnaar niet in de regio woont, wordt door de redactie een andere prijs gekozen met vergelijkbare waarde welke per post verstuurd kan worden.

Kinderpagina

Teken de rechterkant erbij door te spiegelen.

Beide kanten zijn dan precies gelijk en je hebt een mooi
ijskristal!

Tip: zet een spiegelkje op de middelste verticale lijn.

Bodem beter doorwateren

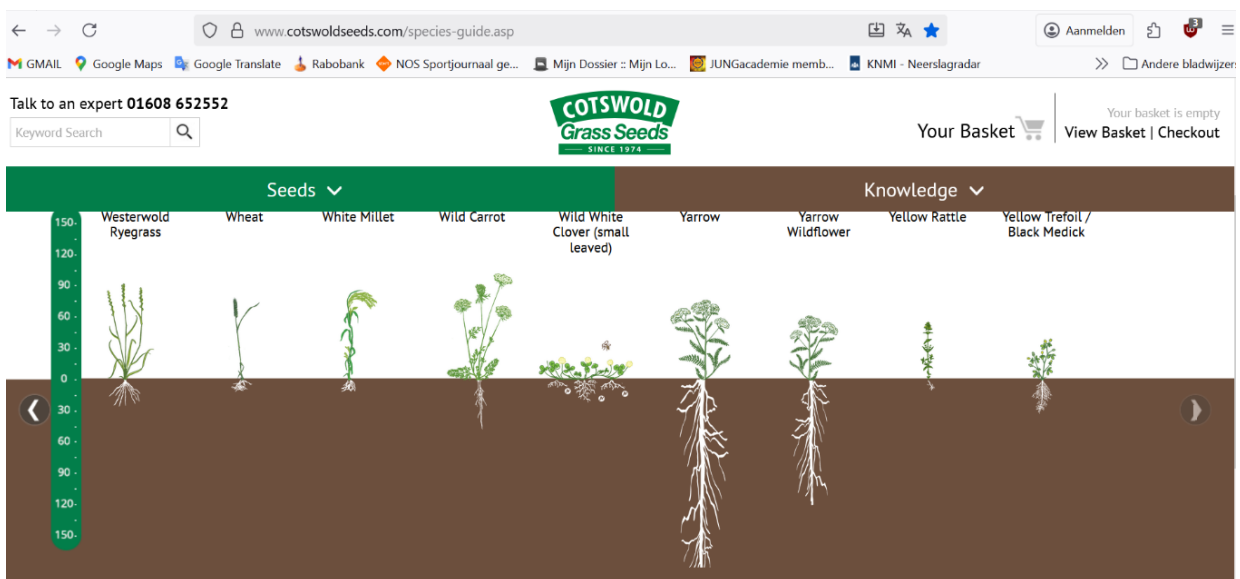
Na de regenbuien in oktober zag ik verschillende weilanden onder water staan. Wat is daartegen te doen? Er zijn in ieder geval deze twee mogelijkheden:

- Betere afwatering, zoals sloten en greppels graven etc. Dus wat het Waterschap rondom de Wildenborch gaat doen;
- De bodem beter doorlaatbaar maken met penwortels.

De tweede methode interesseert mij het meest, sinds ik presentaties van Gabe Brown op Youtube heb gezien. Hij is boer in North Dakota met 110 vorst vrije dagen per jaar (landklimaat). Hij heeft een methode ontwikkeld door gebruik te maken van de natuur. Een heel verhaal, maar één ding wil ik er specifiek uithalen.

Hij plant allerlei gewassen door elkaar heen, specifiek met verschillende wortels. Dus korte, dunne, dikke, lange, van alles. Daardoor krijgt de bodem een veel beter waterdoorlatende eigenschap. De bodem wordt eigenlijk één grote spons die het water opzuigt en vasthoudt als het regent, en het vocht langzaam teruggeeft als het droog is. In de VS worden al meer dan 10 miljoen hectare akkerland met zijn methode bebouwd.

Om die sponswerking te krijgen zijn planten met penwortels nodig om de grond open te breken, zoals paardenbloem, schorseneren, winterpenen, cichorei, lucerne, weegbree, esparcette, duizendblad. Op de site <https://www.cotswoldseeds.com/species-guide.asp> staan tekeningen van gewassen met hun wortels, heel overzichtelijk (klik in het tabje 'grass' op 'all').

Dus als je een natte plek in je tuin of op je land hebt, probeer het eens! En laat de planten staan, niet oogsten dus. Het duurt wel een paar jaar voordat de wortels dieper in het zand komen, maar wortels van een meter diep is doodnormaal in de gezonde natuur. En dan loopt het water veel makkelijker weg en ben je van je natte plek af.

Ik ga deze winter bovenstaande zaden kopen, dus als je met me mee wilt doen en/of vragen hebt, bel me dan: (06) 15 44 99 95.

Jan Groot

Schoonmaakrooster Kapel

Staat uw naam nog niet op de schoonmaaklijst, maar bent u wel bereid om één, maximaal twee keer per jaar een paar uurtjes mee te helpen onze Kapel schoon te houden, stuur dan een mailtje naar Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl

Wees ook eerlijk en meld het wanneer u wel op de schoonmaaklijst staat, maar het eigenlijk toch wat te belastend vindt.

2025	
December	Kathy de Vries – Judith Keurentjes
2026	
Januari	Alma v.d. Schoot – Ineke Braakman
Februari	Liesbeth van Ark – Annie Schröer
Maart	Dini Schoolen – Catherine Slagt

De lijst met werkzaamheden hangt in de werkkast.

Activiteiten agenda:

Kapelcommissie:

Winterwandeling: zondag 4 januari 2026
Inschrijven tussen 11.00 uur en 13.00 uur

Nieuwjaarsreceptie: vrijdag 9 januari 2026
Vanaf 20.00 uur

Verenigingen:

Schietvereniging: Elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur

Wildenborchse
Vrouwenclub: Laatste donderdag van de maand
van 20.00 uur tot omstreeks 22.00 uur
van oktober t/m april

Klootschieten: 3de zondag van iedere maand
10.00 uur verzamelen bij de Kapel

Oplissing raadse! Rik Mars (op pagina 7):
In die ren vind je kippen.